

Nynäshamns
kommun

Nynäshamns
Naturskola

NYNÄSHAMNS NATURSKOLAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2017

INLEDNING

Nynäshamns Naturskola startade sin verksamhet 1988 och lokalerna ligger ute på Sjöudden vid sjön Muskan i Ösmo. Naturskolan tar emot barn/elever från 4 års ålder upp till 16 år från hela Nynäshamns kommun. Naturskola är inte en plats utan ett arbetssätt som bygger på utomhusbaserat lärande. Skolklasserna har en naturskoledag per läsår. Då bedrivs det ett undersökande arbetssätt kring ett tema. Inför varje naturskoledag förbereds klassen av sin lärare, därpå sker efterarbete på hemskolan. Varje årskurs har sitt eget tema t.ex., småkryp i skogsbacken, däggdjurens sinnen, forntida teknik, elden och energi och hållbar framtid. *Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en känsla för naturen. Det i sin tur ger en grund att vilja värna vår natur och förstå våra miljöproblem.*

Nynäshamns Naturskolas hus på Sjöudden i Ösmo i Nynäshamns kommun.

ANSTÄLLDA

Under året var Mats Wejdmark anställd 100 % som chef för Naturskolan. Robert Lättman-Masch har varit anställd 80 % (20% föräldraledig) som naturskolelärare under jan – jun och 100 % under aug – dec. Under 2017 har Naturskolan legat organiserad under avdelningen Stöd och resurs på Barn- och utbildningsförvaltningen.

Mats Wejdmark

Praktik, elevpraktik och arbetsträning

Under året fram till sommarlovet har Åse Lundblad arbetstränat på Naturskolan. En PRAO-elev var på Naturskolan under vårterminen.

Robert Lättman-Masch

KLASSER

Klasserna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Antalet syns nedan.

[Till fotoalbum.](#)

Tid	Antal klasser/grupper	Antal elever/barn
Vårtermin 2017	41 st	Ca 1025
Hösttermin 2017	41 st	Ca 1025
Totalt	82 st*	Ca 2050

*Observera att det låga antalet klasser beror på att en hel årskurs är flyttad inom läsåret från ht 2017 till vt 2018 på grund av arbetet med konferensen Ute är inne och resan till Japan.

Följande teman gällde för de olika årskurserna under läsåret:

4-5 år	Småkryp på land
6-år	Skatan
Åk 1	Småkryp i skogsbacken
Åk 2	Däggdjurens sinnen
Åk 3	Forntida teknik
Åk 4	Samarbete, matematik och problemlösning
Åk 5	Elden
Åk 6	Teknik och hållbar framtid
Åk 9	Kvävets väg genom en våtmark
Grundsär 1-6 + 7-9	Däggdjurens sinnen
Gymnasiesär	Däggdjurens sinnen
Träningskolan	Däggdjurens sinnen
KSU 6-9	Eld, pinnbröd

Elev i åk 3 är stolt över att ha fångat en ren med lasso. Temat för åk 3 är forntida teknik, där historia och teknik integreras utomhus och eleverna får en inblick i hur livet var förr.

Elever i åk 6 samlade runt lägerelden. Temat är energi och hållbar framtid. En damejeanne med levande växter som inte öppnats sedan 1998 får belysa kretsloppen av t.ex. vatten och kol. Den väcker tankar.

KURSER

Kurser/föreläsningar/workshops som arrangerats av Nynäshamns Naturskola under året.

Vårtermin 2017				Hösttermin 2017			
Kurs	Kurs-längd timmar	Faktisk tid	Antal deltagare	Kurs	Kurs-längd timmar	Faktisk tid	Antal deltagare
Förskolegården, föreläsning och workshop ute Östermalm	3 tim	10 tim	25	WS Utomhuspedagogik Gardaskolan, Gotland	6 tim	12 tim	16
Gårdar. Föreläsning Umeå.	2 x 1	14 tim	2 x 50	Kick off. Samarbetsövningar. Stöd och resurs.	3 tim	6 tim	16
Växter, fåglar och andra djur. NKC Nynäs, Barn – och fritidsprogrammet.	2 x 2,5	8 tim	2 x 25	Ute är inne-konferensen i Nynäshamn. <i>Obs! Tiden för organisation av hela konferensen finns inte med här.</i>	2 x 6	24 tim	300
Svenska i naturen Studieförbundet.	2 tim	6 tim	26	Naturvetenskap och teknik. WS på Skolforum.	0,5	3 tim	15
NO och teknik ute Naturskoleföreningens årsmöte	1,5 tim	5 tim	15	Föreläsning på Länsstyrelsen på Gotland om Naturskola	1,5	6 tim	20
WS utomhuspedagogik. St Petersburg	1,5 tim	5 tim	30	WS Matematik och språk ute. Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Sapporo, Japan dag 1	3 tim	9 tim	35
WS utomhuspedagogik. St Petersburg	1,5 tim	5 tim	25	WS Matematik och språk ute. Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Sapporo, Japan dag 2	3 tim	9 tim	20
WS utomhuspedagogik. Viborg	1,5 tim	5 tim	25	Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Tobetsu, Swedish Exchange center, Japan	1 tim	5 tim	37
Utesvenska o utematte Tallbacka	2 tim	4 tim	20	Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Tobetsu, Hokkaido Universitet, Japan	1 tim	4 tim	40
Skog och träd – ämnesintegrerat. Parkhemsskolan.	6 tim	15 tim	35	WS Matematik och språk ute. Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Kyoto, Japan	2 tim	6 tim	86
Utesvenska och utematte Vanstaskolan	2 tim	4 tim	15	WS Matematik och språk ute. Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, utomhuspedagogik. Nagano, Japan	2 tim	4 tim	60
NO och teknik ute Viaskolan f-3	1,5 tim	5 tim	12	WS Matematik och språk ute. Föreläsning om förskolegårdar, utomhuspedagogik. Ueda, Japan	2 tim	8 tim	20
Att lära in ute året runt Åbo, Finland	1,5	6 tim	23	Föreläsning om Nynäshamns Naturskola, Sveriges ambassad Tokyo, Japan	1 tim	5 tim	120
Totalt VT	5,6 dgr	15,3 dgr	401	Totalt HT	6,3 dgr	16,8 dgr	785
Totalt 2017	Ca 12 dagar (= ca 32 dagar faktisk tid) och 1186 deltagare						

Kommentar: 6 timmar är heldag. Heldagskurser ges kl 9-12 och kl 13-16 med lunch däremellan. Med **faktisk tid** menas kurs inklusive förberedelser, planering och resa. I förberedelser ingår korrespondens inför kursen t.ex. offert. I planering ingår att skapa kursupplägget, i vissa fall att skapa en Power Point eller annan presentation, dokumentation eller annat kursmaterial.

UTVECKLING AV TEMAN, LÄROMEDEL OCH KURSER

Leka och lära naturvetenskap och teknik ute

Nynäshamns Naturskola har skrivit boken *Leka och lära naturvetenskap och teknik ute* tillsammans med Naturskolan i Lund. Förskola och förskoleklass är målgrupp. Denna utomhuspedagogiska metodbok trycktes sommaren 2014. Boken köptes genom kompetensmiljonen in till alla förskolors avdelningar i Nynäshamns kommun HT 2014

Övningar i bakfickan

En pocketbok med favoritövningar som inte kräver något material har skrivits av Upplandsstiftelsens Naturskola i samarbete med Falu och Nynäshamns Naturskola. Den släpptes 2013.

Att lära in matematik ute

2005 kom boken "*Att lära in matematik ute*", den första i serien *Att lära in ute*. Boken har även översatts och getts ut i Lettland under titeln "*Matematika Mezä*". Delar av boken finns också på ryska, estniska och finska. Boken har utgått.

Under 2011 och 2012 reviderades boken av Nynäshamns Naturskola, Upplandsstiftelsens Naturskola och Falu Naturskola. Resultatet blev en ny bok med 100 nya övningar: *Att lära in matematik ute 2*. Den släpptes i augusti 2012. Naturskolan får böcker som betalning från förlaget vilket innebär att dessa böcker kan ingå som kurslitteratur vid försäljning av Naturskolans kurser.

Leka och lära matematik ute, förskolan

2007 kom boken "*Leka och lära matematik ute*". Nynäshamn Naturskola har skrivit boken tillsammans med Upplandsstiftelsens Naturskola, Falu Naturskola och två utomhuspedagoger från Uppsala resp Öland. Boken har översatts och getts ut på danska och engelska.

- En naturskola i Japan har under 2017 arbetat med att översätta boken till japanska. Boksläpp väntas ske under 2018.

Att lära in svenska ute

Nynäshamns Naturskola har tillsammans med utomhuspedagoger från Älvkarleby, Uddevalla, Skärholmen, Södertälje och Lund skrivit boken "*Att lära in svenska ute*". Boken släpptes i oktober 2010.

- En ny bok, med utgångspunkt från *Att lära in svenska ute* anpassad för SFI påbörjades under 2017.

Att lära in ute året runt

Nynäshamns Naturskolas egen bok "*Att lära in ute året runt*" som släpptes 2008 används som obligatoriskt läromedel inom olika kurser på flera lärarhögskolor i Sverige däribland Stockholms Universitet och högskolorna i Malmö, Halmstad, Umeå och Kalmar. Boken delades ut till samtliga lärare i Nynäshamns kommun när den släpptes 2008.

- I december 2014 trycktes den på ryska med hjälp av ideella krafter. Under våren 2017 åkte Naturskolan över till St Petersburg för erfarenhetsutbyte kring utomhuspedagogik.
- Under 2017 blev boken på finska klar och har nu släppts i Finland.

Outdoor Teaching

Förlaget som gör layout, trycker, lagrar och säljer böckerna heter Outdoor Teaching och ligger i Vimmerby.

www.outdoorteaching.com

Svenska i naturen, samarbete mellan Studieförbundet och Naturskolan

Genom nätverket Naturens år kom Nynäshamns Naturskola i kontakt med Studieförbundet. Det ledde till ett samarbete med Studieförbundet där de beställde ett läromedel för Studieförbundets medlemsorganisationers cirkelledare. Läromedlet ska användas som studieplan och ledarhandledning för en studiecirkel med syfte att nyanlända ska lära sig svenska och få en introduktion till svensk natur.

- Läromedlet formgavs i årsskiftet och kom att marknadsföras under våren 2017.

Kurs utomhus vid Hornstull i samarbetet med Studieförbundet samband med att läromedlet Svenska i naturen blev klart. Deltagarna kommer sedan att själva kunna ha studiecirkel med läromedlet som studieplan och ledarhandledning.

Barn och utbildningsnämndens möte på Naturskolan 8 juni. Ledamöterna fick höra om vad en funktionsplan är och varför det bör finnas en sådan för skolornas och förskolornas utemiljöer. Utomhus fick de prova några övningar i språk och matematik.

Kurs i Åbo i samband med att Naturskolans bok Att lära in ute året runt blivit översatt till finska.

Kick off med avdelningen Stöd och resurs där Naturskolan arrangerade samarbetsövningar under en halv dag.

NATURSKOLAN INFORMERAR OM HÅLLBAR UTVECKLING

Varje elev som kommer till Nynäshamns Naturskola får en HUT-folder (HUT=Hållbar utveckling) i form av ett vikt A4-papper att ta hem till sina föräldrar. Syftet med HUT-foldern är att informera föräldrarna om att deras barn har varit på naturskolan och att fotografier finns på Naturskolans hemsida. Då kan föräldrar och barn samtala om vad som hänt under dagen. Eleverna får på detta sätt en möjlighet att **reflektera** vilket är en mycket viktig del av lärandeprocessen. Även föräldrarna kan på detta sätt lära sig nya saker om det aktuella ämnet.

Varje HUT-folder innehåller ett tema, ett nytt för varje år, med information om en viktig miljöfråga eller annat som har med hållbar utveckling att göra. Fokus ligger på vad eleverna och deras föräldrar kan göra för att **bidra till en hållbar utveckling**. HUT-foldern trycks i ca 2500 ex och skrivs ut på Naturskolans skrivare. Om alla elever som får foldern, tar del av den genom att läsa den eller diskutera den med sina föräldrar och om alla föräldrar läser den innebär det att nästan **30% av Nynäshamns befolkning** får denna information. [Se HUT foldrar](#)

- Med 2017 års folder försökte vi uppmärksamma klädernas och textiliernas miljöpåverkan och vad vi kan göra åt det.

Teman för HUT-foldrarna hittills:

- Om Nynäshamns Naturskola	- Mat	- Ekosystemtjänster
- Spara energi	- Varför Naturskola?	- Planetens gränser
- Miljömärkning	- Grön Flagg	- Mat och svinn
- Vatten och avlopp	- Ekologiska fotavtryck	- Kläder

NÄTVERK

Under 2015 lades nätverket för förskolornas miljöombud och nätverket för förskolornas NT-ombud ner och ersattes av förskolornas nätverk för HF-ombud. HF står för hållbar framtid. Nätverket för HF-ombud har bland annat syftet att driva arbetet med Grön Flagg framåt. Se under rubriken Grön Flagg nedan hur arbetet med Håll Sverige Rents certifiering har gått under året. Under 2017 beslutade förskolecheferna att även lägga ner HF-nätverket.

Vårtermin 2017		Hösttermin 2017	
Nätverk	Antal tillfällen	Nätverk	Antal tillfällen
Förskolans HF-ombud	2 x 2,5 tim	Förskolans HF-ombud	2 x 2,5 tim

GRÖN FLAGG

Naturskolan informerar och stimulerar skolor och förskolor att arbeta med Grön Flagg. Det är Håll Sverige Rent som administrerar och utmärker skolor och förskolor i hela landet. Naturskolan informerar på nätverksträffar, planeringsdagar och personalkonferenser.

Grön Flagg är ett mini-miljöledningssystem där en miljögrupp bildas och bestämmer sig för tre utvecklingsområden som man vill arbeta för under minst ett halvår. Det finns sju olika teman; närmiljö, klimat och energi, vattenresurser, livsstil och hälsa, konsumtion, kretslopp och kemikalier. Efter godkänt arbete tilldelas skolan eller förskolan ett diplom och en flagga. Sen gäller det att sätta upp nya mål för att få behålla flaggan. Aktuell information om vilka som arbetar med Grön Flagg finns på www.hsr.se. Klicka på Grön Flagg och på "vi som är med".

- Under 2017 har ingen skola varit anmäld som aktiv enligt Grön Flagg. Under 2017 hade alla 16 kommunala förskolor godkända handlingsplaner och 13 av dessa har också godkända rapporter och är därmed certifierade och har möjlighet att hissa den gröna flaggan.
- Alla förskolor i Nynäshamn arbetar med det gemensamma utvecklingsområdet Giftfri förskola inom temat Kemikalier. De andra två utvecklingsområdena bestämmer varje förskola själva. Naturskolan har haft samtal med miljöstrategen angående en kommunal plan för giftfria skolor och förskolor. Arbetet för en sådan plan kommer att påbörjas. Det är viktigt eftersom det inte finns några pengar budgeterade i skola och förskola för att byta ut plastprodukter mot bättre alternativ.

Enligt Nynäshamns lokala miljömål ska minst 50 % av skolorna och förskolorna vara certifierade enligt Grön flagg eller liknande innan 2015.

PROJEKT OCH KAMPANJ

Förskolornas och skolornas utemiljöer – en bakgrund

Förskolegårdsprojektet startades 2001. Syftet var att utveckla förskolegårdarna inom Nynäshamns kommun så att de kan bidra till att barnen får nära naturupplevelser och ökad kunskap om ekologi, kretslopp, växter och djur. Vidare ska de fylla barnens behov av motorisk träning, lek, god hälsa, upptäckarglädje, kreativitet, lugn och ro. Initiativet till projektet togs av förskolornas miljöombud. Med tiden kom även skolornas gårdar med i projektet.

I Barn- och utbildningsnämndens **investeringsbudget** för 2003-2006 fanns skol- och förskolegårdsprojektet med som en post. Pengarna blev ett lyft för arbetet med gårdarna. Det började hända saker ute på förskolor och skolor. Under 2004 gjordes en dokumentation som beskriver vad som hände under projektets gång.

Det nya **skol/förskolegårdsprojektet** tog vid där det förra projektet avslutades. Projekttiden var 2004-2006. Målet med projektet var att alla förskolor och skolor inom Nynäshamns kommun skulle arbeta aktivt med att utveckla sina gårdar både kortsiktigt och på lång sikt.

SPRING

Under 2007 föddes det unika folkhälsoprojektet SPRING (Skugga Pedagogik Rörelse I Natur- och Gårdsmiljö) och påbörjades 2008 och avslutades 2011. Information finns på www.nynashamnsnaturskola.se/spring

Syftet med SPRING var att utforma utemiljöer vid förskolor och skolor som stimulerar till fysisk aktivitet, skyddar mot skadlig UV-strålning, ökar koncentrationsförmågan hos barnen och att använda utemiljöerna pedagogiskt.

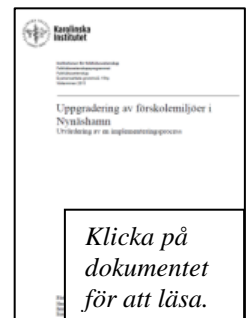
Det långsiktiga målet med projektet var att det skulle integreras i ordinarie verksamhet i kommunen, att de aspekter som SPRING bygger på ska tas i beaktande då nya förskolor byggs och när underhåll av förskolegårdar och skolgårdar genomförs.

SPRING-idéerna och kunskaperna från projektet lever vidare i allt Naturskolan gör som har med skolornas och förskolornas utemiljöer att göra.

- Nynäshamn får varje år förfrågningar om att hålla föreläsningar om SPRING och utveckling av skol- och förskolegårdar. Så även i år.
- Nu finns flera av de kriterier som SPRING-projektet byggde på med i [Boverkets allmänna råd](#).

Carolina Altin skrev ett examensarbete (15hp) i folkhälsovetenskap med rubriken *Uppgradering av förskolemiljöer i Nynäshamn. Utvärdering av en implementeringsprocess*. Under rubriken **Upgrading Preschool Environment in a Swedish Municipality: Evaluation of an Implementation Process** publicerades artikeln också på [ansedda SAGE Journals](#) med Mats Wejdmark och Robert Lättman-Masch som medförfattare. Tidskriften är indexerad i både Pubmed och i Web of Science vilket är en kvalitetsstämpel. **Under 2015** utsågs artikeln också att vara s.k. CHES-artikel (Certified Health Education Specialist) i julinumret av *Health Promotion Practice*. Detta är ytterligare en kvalitetsstämpel på artikeln.

Klicka på dokumentet för att läsa.

Arbetet med att utveckla utemiljöer fortsatte under 2017. Naturskolan gjorde under våren skisser över ett område på Viaskolan som skulle utvecklas till en rörelsepark. Stockar från kommunens marker användes och Servicepartner gjorde jobbet under sommaren. Rörelseparken stod klar när eleverna kom tillbaka efter sommarlovet.

Håll Nynäshamn Rent – v 17 – nationella skräpplockarveckan

Kampanjen är nationell och drivs av Håll Sverige Rent under namnet *Vi håller rent*. I Nynäshamn genomfördes kampanjen som ett samarbete mellan Parkavdelningen och Nynäshamns Naturskola.

I år var det **2850 st barn och elever** som hjälpte till att städa förskolegårdar, skolgårdar, parker, gångbanor och naturen runt alla förskolor och skolor.

Parkavdelningen lånade ut plockstavar till deltagarna, samlade in alla sopor som sorterats i tre fraktioner. Naturskolan höll i kontakterna med skolor och förskolor och distribuerade pedagogiskt material och lärarhandledningar. Mer om kampanjen finns på Naturskolans hemsida under projekt/kampanj 2017. Se även håll Sverige Rent www.hsr.se/skrapplockardagar

Elever och barn samlar olika typer av skräp som sorterats i olika kassar. Soporna samlas sedan in av Parkenheten.

Earth Hour

Naturskolan skickade ut en inbjudan med tips om aktiviteter inför Earth Hour genom att länka till olika sidor på WWF anpassade efter olika åldrar på eleverna.

- Möte med klimat miljöstrateg m.fl 18/1 angående Earth Hour 2017
- Möte med klimat- och miljöstrateg m.fl.23/2 angående Earth Hour 2017.
- Musikteatergruppen Gulasch bjöd på två föreställningar 23/3 av musikteatern Sopor på Vågen i Folkets hur i Nynäshamn. Alla äldre barn i förskola och elever i F-2 bjöds in. Ungefär 300 barn och elever besökte Vågen.
- Möte 13/12 med bland andra klimat- och miljöstrategen angående Earth Hour 2018.

Hagmarken i Torp, Sorunda

Syftet med projektet, som startade 1997, var att kombinera utomhuspedagogik med IT. Eleverna i Sunnerbyskolan som har jobbat med projektet har varit mellan 6 och 9 år. I projektet förenades IT, utomhuspedagogik och naturvård genom att studier och arbete gjordes i Torps hage (Axels hage) som är 12,5 ha stort. Den ursprungliga floran och faunan i hagmarken är hotad på grund av igenväxning på grund av att hävden upphörde när jordbruket moderniserades. Ett mål är att få tillbaka den ursprungliga hävdgynnade floran och faunan. Länsstyrelsen har tagit fram en skötselplan. Med hjälp från bland annat Landstingets miljövårdsfond och Nynäshamns kommuns miljövårdsfond samlades 98000 kr in i början av projektet. Pengarna användes till bland annat rökning och gärdesgårdsbygge. Nu används hagmarken som ett uteklassrum av Sunnerbyskolan.

Detta har hänt under året:

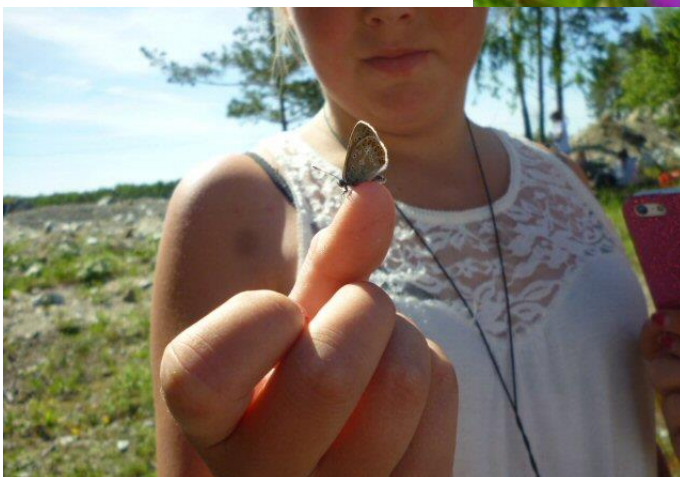
- Samarbetet med Nynäshamns Naturskyddsförening fortsatte med bland annat rökning, fagning och ängsslåtter med lie in en mindre del av hagmarken.
- Inga djur gick i hagen under detta år.
- Efter omorganisationen i Sorundas rektorsområde har diskussioner om hur Kyrkskolans lärare och elever ska kunna använda hagmarken som en resurs i sitt lärande.

Fjärilsstigen i St Vika

Vingar var ett samarbetsprojekt mellan Nynäshamns Naturskyddsförening (projektägare), Nynäshamns kommun och Nynäshamns Naturskola. Projektet fick stöd från Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och pågick fram till september 2014.

I Vingar kombineras naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv. Barn och ungdomar involveras för att tillsammans värna om Fjärilarnas Marker i Stora Vika och förbättra tillgängligheten i området.

- **Fjärilarnas dag** arrangerades 10/6. Naturskolan stod för hävning av småkryp för hela familjen.
- Under 2017 har samtal förts om att fortsätta projektet i någon form.

Arter som barnen hittar är: Mindre blåvinge (larv på getväppling), brun blåvinge (larv på blodnäva), klöverblåvinge och ängsblåvinge.

INTERNATIONELLT

Kontakterna med Japan

Bakgrund

I januari 2010 kom en inbjudan från Rikkyo University i Tokyo. Nynäshamns Naturskola bjöds, tillsammans med naturskolorna i Falun och Halmstad, in till en två veckors lång utbildningsresa 20 mars -3 april 2010. Syftet med resan var att informera om naturskolornas arbetssätt som ett exempel på lärande för hållbar utveckling med särskilt fokus på biologisk mångfald. Genom att bevara skolorna naturområden bevarar vi både pedagogiska resurser och biologisk mångfald för framtiden. En längre artikel och en utförlig rapport om resan till Japan finns på hemsidan www.nynashamnsnaturskola.se

- Studiebesök av fem personer från Sapporo i Japan 18-19/5. De arbetar på organisationen SYAA respektive TEC vars verksamheter kan liknas vid naturskola och lägerskola.
- En naturskola i Japan har arbetat med att översätta boken *Leka och lära matematik ute* till japanska. Tryckning av boken förväntas under 2018.
- Under 10-21 november 2017 reste Naturskolan till olika städer i Japan och **föreläste om Nynäshamns Naturskolas verksamhet, om Nynäshamns kommuns organisation och samarbetet med olika förvaltningar, om utomhuspedagogik och höll workshops i matematik och engelska utomhus.** Sammanlagt antal deltagare blev nästan 500. [På Naturskolans hemsida](#) går det att läsa en artikel om resan till Japan 2017. Inbjudan kom från två organisationer som har naturskoleverksamhet på Hokkaido i norra Japan.

I oktober fick Naturskolan besök av organisationen och naturskolan TEC (Tobetsu Ecological Community) för att diskutera naturskolans resa till Japan och för att göra studiebesök i skolans och förskolors utemiljöer i Nynäshamns kommun. De fick också träffa chefen för Stöd och resurs, en rektor, en lärare, en förälder, en representant på VA-förvaltningen för att få en bättre bild av Nynäshamns Naturskolas verksamhet.

Workshop utomhus mitt i Sapporo city. Matematik och språk ute, en av de många workshops som hölls under resan. Resan avslutades med föreläsning och frågestund för 120 åhörare på Sveriges ambassad i Tokyo.

Kontakterna med Ryssland

Under 2014 kontaktade Marilyn Barden Nynäshamns Naturskola angående utbildning i samband med att boken *Att lära in ute året runt* blivit översatt till ryska genom ideellt arbete. En grupp lärare kom till Naturskolan i januari 2015 för utbildning.

- Fortsatta kontakter ledde till en resa till St Petersburg under våren 2017 då Naturskolan höll utomhuspedagogiska workshops på flera skolor i St Petersburg och på Naturskolan i Viborg. Läs mer om resan på [Naturskolans hemsida](#).

Workshop utomhus utanför St Petersburg. NO, matematik och språk var i fokus för de workshops som hölls där och i Viborg.

HEMSIDAN www.nynashamnsnaturskola.se

Under hela året har bilder från klassernas besök här på Naturskolan lagts ut på hemsidan under förutsättning att medgivande funnits från föräldrarna. Oftast har de redan samma kväll kunnat gå ut på nätet och sett vad deras barn gjort under dagen.

Den pedagogiska idén med detta är att föräldrarna ska ställa frågor och locka barnen att berätta om dagen. Att berätta om och reflektera över upplevelser och upptäckter är ett sätt för en elev att få kunskaper.

Filmer finns utlagda på hemsidan; om böckerna, klassteman och filmen om Nynäshamns Naturskola.

Kopplat till hemsidan finns också sidan om SPRING-projektet. Klicka på ikonen (SPRING-logon) i vänsterspalten.

- Hemsidan har under 2017 uppdaterats enligt kommunens nya grafiska profil.
- Ca **400 besök per dag** i snitt på hemsidan noterades i slutet av 2017.

Filmer

På hemsidan finns de filmer som det lokala produktionsbolaget Prospericon har producerat. På www.nynashamnsnaturskola.se ligger filmerna om varje tema/program som klasserna har under sin skoltid när de besöker Nynäshamns Naturskola. Här finns också en 16 minuter lång informationsfilm om Nynäshamns Naturskola. Sedan tidigare ligger även de av Ljungbergsfonden finansierade filmerna om utomhuspedagogik och de böcker i serien "Att lära in ute" som beskrivs ovan. Filmen om boken "Att lära in svenska ute" som producerades under hösten 2010 finansierades av förlaget Outdoor Teaching. Filmerna om böckerna ligger på You Tube.

- I samband med nya teman har Naturskolan filmat egna filmer under 2016. Det gäller åk F, åk 2, åk 4 och åk 6. Filmerna är bland annat till för de elever som har behov av att se hur dagen ser ut i förväg. Filmerna läggs ut under 2017-2018.

SOCIALA MEDIER

- Nynäshamns Naturskola finns nu på [Facebook](https://www.facebook.com/nynashamnsnaturskola) och på [Twitter](https://twitter.com/nynashamnsnaturskola)

FORTBILDNING, KONFERENSER OCH SEMINARIER

- Kurs i digital teknik på CNV (Centrum för Naturvägledning) i Uppsala 25-26/1
- Naturskoleföreningens kursdagar 29-31/3 bland annat med workshops arrangerade av naturskolorna i region Stockholm och workshops på Naturhistoriska Riksmuseet.
- Kurs i Leka och lära språk ute i Uppsala 25/8.

Ute är inne-konferensen i Nynäshamn 21-22 september 2017

Nynäshamns Naturskola fick som representant för [Naturskoleföreningen](http://www.naturskoleforeningen.se) uppdraget av [Utenavet](http://utenavet.se) att **organisera** Ute är inne-konferensen. Den arrangeras vartannat år sedan 2007. Konferensen lockade **drygt 300 deltagare från hela Sverige**. Konferensens profil är utomhuspedagogik och alla ca 40 workshops hölls utomhus i Svandammsparken, Stadsparken och ute på Lövhagen. Det gavs också storföreläsningar inomhus på Utsikten Meetings.

Nynäshamns Naturskola har haft ett gott samarbete med Nynäshamns kommuns politiker och tjänstemän och har fått bra stöttning i förberedelserna inför denna konferens. Nynäshamns kommun var med och sponsrade konferensen ekonomiskt också. [Här](#) finns mer information om konferensen och en kort film. Arrangemanget 2017 har fått mycket beröm för sin organisation.

Innan sommaren var skyltarna, som skulle vägleda deltagarna till sina workshops, klara. De förvarades i Naturskolans källare.

Naturskolan tog fram det vykort som skulle marknadsföra konferensen.

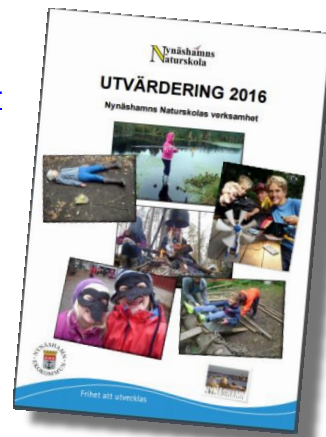
UTVÄRDERING AV VERKSAMHETEN

Under 2015-2016 gjordes den senaste återkommande stora utvärderingen av Naturskolan. Utvärderingen sammanställdes under hösten 2016 och finns nu [här](#) på Nynäshamns Naturskolas hemsida under rubriken "Om Nynäshamns Naturskola"

Utvärdering görs också muntligt med eleverna efter varje naturskoledag. Lärare och pedagoger har möjlighet att svara på frågor efter en dag på Naturskolan i enkätform antingen via Naturskolans hemsida eller i pappersform för de som önskar.

Utdrag ur utvärderingen

De svarande lärarna tycker naturskoledagarna fungerar bra när det gäller organisation, innehåll och pedagogik vilket de också tyckte vid tidigare utvärderingar. Drygt hälften av de svarande tycker att det är lagom att komma till Naturskolan en gång per år medan knappt hälften tycker att det är för sällan. Andelen som tycker att det är viktigt med förarbete och efterarbete inför och efter klassens dag på Naturskolan och har ökat kraftigt under de senaste åren (79 % resp 80 %). De som tycker att naturskoledagen är integrerad med ordinarie undervisning har också ökat kraftigt, till 84 % av de svarande. Det är mycket positivt, framförallt för eleverna som därmed ges ökad möjlighet till lärande inom det aktuella temat. Orsaken till denna ökning är troligen att vi nu tydligare beskriver vilket centralt innehåll i Lgr 11, som eleverna arbetar med under naturskoledagarna.

NYNÄSHAMNS NATURSKOLA I PRESSEN

Nynäshamns Posten Fredag 16 juni 2017

Enorma ekar blir läromedel

NYNÄSHAMN Ekar som har avverkat för att göra rum för hamnen i Norvik kommer inte att gå till spillo. Nu blir de till bordskivor och lärdom för Nynäshamns skolor. Medan ekarna ska bli inestämplat på Naturskolan...

Nyheter | 7

Mats Wedmark brukar lära barnen hur man kan vassa med hjälp av ett ekfällon.

Rötan har redan börjat äta på den fem ton tunga ekstammen.

Nynäshamns Naturskola.

Artikel i Nynäshamnsposten i juni om de tre stora ekstockarna som placerats vid Naturskolan. Ekarna fälldes vid Norvik där storhamnen byggs.

Japanskt besök på skolan

Presiden den 20 maj fick Nynäshamns Naturskola besök från Sapporo i Japan, en stad med nästan två miljoner invånare. Fem personer med intresse för Naturskolans program för de olika årskurserna och hur detta aktiviteterna kan kopplas till läroplanerna...

Artikel i Lärarförbundets tidning Origo nr 6/2017 angående Naturskolans tema för årskurs 6 om energi, teknik och hållbar framtid. Reportaget gjordes i samband med Eva Ahls besök med sin klass från Svandammsskolan.

Artikel i Nynäshamnsposten i maj angående resan till St Petersburg och Viborg i Ryssland.

Naturskolan ger lärande dragkraft

Sol, vind och vatten. Alla finns runt Nynäshamns naturskola. Här finns många naturliga tillfällen att lära om och uppleva energi. Text: KAREN BUCKHAGEN FOTO: URS METER

Undervisa ute och få bättre resultat – och friskare barn

FORSKNINGEN TALAR SITT TYDLIGA SPRÅK. UTMOMHUSPEDAGOGIK GER BÄTTRE SKOLRESULTAT PÅ KÖPET FÅR MAN Dessutom friskare och gladare elever med färre sjukdagar och lägre stressnivåer. Det är dags att låta närmiljö bli lärmiljö!

Robert Lättman-Masch Mats Wejdmark

Artikel i form av en intervju med Robert och Mats angående utomhuspedagogik i Läromedias katalog Kompetensutveckling för skolan 2017/2018

350 lärare fick lära sig att "ute är inne"

NYNÄSHAMN I ett samarbete mellan Nynäs Hamns Naturskola och Utenavet arrangerades en tvådags konferens i Nynäs Hamn. I torsdags samlades 350 lärare för workshops i Svandammsparken och Stadsparken, och på fredagen var de på Lövågen.

Mats Wejdmark från Nynäs Hamns Naturskola. Workshop i slöjd. FOTO: OLOF ANDERSSON HJELM

Den 21 och 22 september arrangerade Nynäs Hamns Naturskola i samarbete med Utenavet en konferens i Nynäs Hamn. Mats Wejdmark och Robert Lättman-Masch från Nynäs Hamns Naturskola har stått för planeringen, med stöd av Nynäs Hamns kommun.

Utenavet skapades för över tio år sedan eftersom det var viktigt för dem att kunna att göra rätt. Utomhuspedagogik ingår i läroplanen och alla lärare kan gå ut, säger Mats Wejdmark.

Utenavet är ett nationellt nätverk för utomhuspedagogik. Organisationen är uppbyggd av NCU, Movium,

Friluftsförbundet, Skogen i skolan, CVV och Naturskoleföreningen. Syftet med konferensen är att uppmuntra till undervisning utomhus.

Utenavet är ett nationellt nätverk för utomhuspedagogik. Organisationen är uppbyggd av NCU, Movium,

fråta gånger tidigare i andra städer. I år var Nynäs Hamn värd för första gången. Under både torsdags och fredagen hölls föreläsningar. På torsdags hölls workshops i Svandammsparken och Stadsparken, och på fredagen hölls workshops på Lövågen.

Utenavet är ett nationellt nätverk för utomhuspedagogik. Organisationen är uppbyggd av NCU, Movium,

lärare och lärare inom olika ämnesområden från hela Sverige. Lärarna får information och idéer, men konferensen ska också uppmuntra dem till att gå ut med sina grupper.

30 Familj & förening Nynäs Hamns Posten Tisdag 12 december 2017. Stort japanskt intresse för Nynäs Hamns Naturskola. 2010 blev Nynäs Hamns Naturskola, tillsammans med Hälsöskolan, inbjudna till Japan av Rikkyo-universitetet i Tokyo. Besök arrangerades av Sushimabe Sweden.

Artikel i Nynäs Hamns Posten i december angående resan till Japan.

自然が教室 教員ら学ぶ 滝野でセミナー. 自然の中で算数歴史などさまざまな教科の授業を行う「野教科」を紹介する。北海道ウツロトエデュケーションセンターが札幌市豊平区滝野自然学校にて開催した。スウェーデンからのマツ・ウエイトマルクさんが講師を務めた。ウエイトマルクさんは野外で行う授業を紹介し、歴史では石や木道具を巧みに利用した。石縄時代のものづくりを体験したり、理科では虫の冬眠の様子を観察したりしていると解説した。その後、参加者は実際に野外に出る算数の授業を体験した。それと同時に「木の枝や枯れ葉を拾い、「長い木」を「短い木」などの指示に従って一列に並ぶゲームを取り組む。ウエイトマルクさんは「長さを測る」といった概念を、体全体を使って理解することができると、自然をかけた授業の狙いを説明した。

Nynäs Hamns kommun. Bygga, bo och miljö. Förskola och skola. Uppleva, se och göra. Näringsliv och arbete. GOD JUL OCH GOTT NYTT ÖNSKAR ALLA VI SOM FINNS FÖR DIG PÅ NYNÄSHAMN. Kontakta kommunen. E-tjänster och blanketter. Naturskolan på besök i Japan. Öppettider under helgerna.

Artikel på Nynäs Hamns kommuns hemsida december angående resan till Japan.

Artikel i japansk press i november angående workshops som Naturskolan hade i Kyoto i Japan.

学び深まる屋外の授業. 自然の中で算数や英語を学ぶスウェーデンの教育体験を紹介す。同国には自然学校が数多くあり、参加した親子約90人が屋外で実際に体験した。市と市内の市民団体などが主催し、スウェーデンのニユスハムン自然学校が教員2名を派遣し、ワークショップの教育を促進し、木津川市木津の市中央交流会館でこのほど、参加した親子約90人が屋外で実際に体験した。市と市内の市民団体などが主催し、スウェーデンのニユスハムン自然学校が教員2名を派遣し、ワークショップの教育を促進し、木津川市木津の市中央交流会館でこのほど、参加した親子約90人が屋外で実際に体験した。市と市内の市民団体などが主催し、スウェーデンのニユスハムン自然学校が教員2名を派遣し、ワークショップの教育を促進し、木津川市木津の市中央交流会館でこのほど、参加した親子約90人が屋外で実際に体験した。

Artikel i japansk press i november angående workshops som Naturskolan höll i Sapporo i Japan.

ÖVRIGT

Besök och studiebesök

- Familjecentralen (Öppna förskolan) i Ösmo var på besök på Naturskolan 3/5 och 18/10. Barnen visades runt bland de olika terrarierna och de grillade vid lägerelden utanför.
- Kostenheten var på Naturskolan 30/5 och gjorde olika aktiviteter kring en sinnesstig.
- Breddals förskola gick Naturskolans vilsestig 31/5.
- Barn- och utbildningsnämnden hade sitt ordinarie möte på Naturskolan 8/6. Naturskolan fick berätta om hur en funktionsplan för skolors och förskolors utemiljöer skulle kunna fungera. En matematisk och en språkuppgift fick ledamöterna också lösa utomhus.
- Hallängens förskola var på besök 13/6 och tittade på djuren i terrarierna.
- Den japanska organisationen och naturskolan TEC (Tobetsu Ecological Community) var på besök på 11-13/10. Se detaljerad text.
- SFI-studenter från Nynäshamn hade en dag på Naturskolan 19/10. De fikade runt elden, gick naturpromenad och lärde sig de vanligaste träden, olika naturord och färger.
- Två klasser från Svandammskolan hade lägerskola 26-27/10.
- Studiebesök 11/12 från Upplands Väsby Naturskola.

Möten och övriga aktiviteter

- Möte angående Ute är inne-konferensen med Stadsbyggnadskontoret 10/1
- Möte med chefen för Stöd och resurs 9/1 angående den nya organisationen som Naturskolan ska ingå i.
- Möte med Andreas Bolt på Viaskolan 17/1, 11/5 angående utveckling av skolgården.
- Möte med Utenavet 19/1, 27/4, 17/8, 19/9 angående Ute är inne-konferensen.
- Telefonmöte med nationella skolgårdsgruppen 23/1 och fysiskt möte 24/8 angående skol- och förskolegårdar.
- Möte med Naturskolans hemsidas webbutvecklare 23/1 angående anpassningar på hemsidan.
- Swedish Network i Uppsala 24/1 där kommunala konferensanläggningar från hela Sverige möttes och Naturskolan gjorde reklam för Ute är inne-konferensen.
- Möte med Akademikonferens 26/1 angående Ute är inne-konferensen.
- Möte med Arbetsförmedlingen 31/1 angående arbetsträning på Naturskolan.
- Möte med författarna och förlaget 2/2 angående bokserien Att lära in ute.
- Möte med konferensanläggningen Utsikten Meetings 3/2, 7/2, 6/9 angående Ute är inne-konferensen
- Möte med SFI-gruppen fysiskt 6/2, 29/3, 18/8 och Skype-möte 17/5, 12/6 angående det nya läromedlet för SFI.
- Fältobservationer i Svandammsparken och Stadsparken 7/2 inför Ute är inne-konferensen
- Möte med miljöstrategen 9/2 angående giftfri skola och förskola.
- Telefonmöte med nationella skolgårdsgruppen 9/2, 21/3, 8/5 angående utveckling av skol- och förskolegårdar.
- Telefonmöte med svenskjapansk tolk 9/2 angående resan till Japan i november.
- Telefonmöte med Jönköpings kommun 15/2 angående Ute är inne-konferensen 2019
- Möte med Barn- och utbildningsnämnden ordförande Johan Augustsson 20/2 bland annat angående funktionsplan för skol- och förskolegårdar och giftfri skola- och förskola.
- Möte med en förstelärare på Viaskolan 20/2, 22/5 angående progression inom ämnet teknik.
- Telefonmöte med svenskjapanstolk 21/2 angående resan till Japan.
- Möte med Naturskoleföreningens region Stockholm 6/3 bl.a. angående workshops och planering för utbildningsdagarna och årsmötet i Stockholm i april.
- Möte om EU-projektet KIKA på Landsort 8/3, 5/4.
- Fältobservationer på Lövhagen 9/3, 3/5 inför Ute är inne-konferensen.
- Möte med Sunnerbyskolan 14/3 angående hagmarken Torp.
- Telefonmöte med Jönköpings kommun angående Ute är inne-konferensen 2019.
- Möte på kommunens planavdelning 28/3 angående funktionsplan för skol- och förskolegårdar.
- Möte med PRO 29/3 angående guider till Ute är inne-konferensen.
- Möte i samband med rektorskonferens 5/4 bl.a. angående Ute är inne-konferensen
- Möte med VA-förvaltningen 7/4, 24/4 angående en app för Alhagens våtmark.

- Möte med utländsk student från Linköping 2/5 angående intervju i samband med uppsats.
- Möte med Vansta förskolas PUG-grupp 8/5 angående utemiljön.
- Möte med förskolecheferna 10/5 bl.a. angående nätverket HF.
- Möte med fastighetsansvarige på BUF 23/5 angående utveckling av skol- och förskolegårdar.
- Möte med miljöstrategen 2/6 angående de nya lokala miljömålen.
- Planeringsdag med avdelningen Stöd och resurs 12/6 som Naturskolan ingår i.
- Möte med Viaskolans personal 20/6 angående utveckling av skolgården.
- Möte med ordföranden i Naturskyddsföreningens lokalavdelning i Nynäshamn 20/6 angående samarbete.
- Möte med Lastbilscentralen 21/6 angående stockar som skulle levereras till Viaskolans skolgård.
- Möte 28/8 med kommunkommunikatör angående Ute är inne-konferensen.
- Rönjning i Alhagen 31/8 inför åk 9-temat *Kvävets väg i våtmarken*.
- Transport av material till Alhagen 5/9 inför åk 9-temat *Kvävets väg i våtmarken*.
- APT Stöd och resurs 6/9, 4/10, 25/10, 6/12
- Möte med produktionsbolaget Prospericon 7/9 inför filmning av Ute är inne-konferensen.
- Besök på Tallbackaskolans gård 28/9 angående utvecklingsmöjligheter för utemiljön.
- Möte med Stöd och resurs 23/10 angående nya organisationen inom Barn-och utbildningsförvaltningen.
- Möte 24/10 och 29/11 med Kyrkskolans rektor angående deras uteprofil, framtida kurser och utveckling av utemiljön.
- Möte 25/10 med projektgrupp i Jönköping angående Ute är inne-konferensen 2019 som Jönköpings kommun står som värd för.
- Möte 30/10 med Barn- och utbildningsförvaltningens chef angående den nya organisationen inom BUF.
- Möte på Skype 7/11 med Jönköpings representant för Ute är inne-konferensen 2019.
- Möte 8/11 med arbetsmarknadskonsulent på SOC angående placering på Naturskolan 2018.
- Möte och föredragning 23/11 med Kyrkskolans föräldraråd angående utemiljön.
- Möte 30/11 med chefen för Stöd och resurs angående verksamhetsplan.
- Möte 5/12 med gata- och parkchefen angående Vi håller rent 2018 (v 17).
- Möte 6/2 med [Safari Sverige](#) angående deras filmprojekt och hur det skulle kunna användas i Nynäshamns kommun.
- Möte 14/12 med verksamhetsutvecklaren för Nynäshamns skolor angående Naturskolans verksamhet.
- Möte 14/12 på Kyrkskolan med bland andra skolans verksamhetsutvecklare, lokalsamordnare, rektor på Kyrkskolan och representant för Fastighetsförvaltningen angående ansökan om medel från Boverket för utveckling av utemiljöer på skolorna i Nynäshamns kommun.
- Möte 19/12 med Barn- och utbildningsförvaltningens nya kommunikatör angående Nynäshamns Naturskolans verksamhet.

SFI på besök i oktober. En dag med aktiviteter som lockade till samarbete, kommunikation och skratt. Under naturpromenaden fick de lära sig sina först svenska ord som beskriver olika träd och färger.

TERRARIEUTSTÄLLNING

Naturskolan har en **permanent terrarieutställning** och hyser ett antal olika djur i syfte att visa hur man pedagogiskt kan använda dessa för att resonera med elever vad olika djur kräver för att överleva och för att synliggöra ekologiska problem. Att sköta och odla djur har också ett stort värde för att utveckla den empatiska förmågan hos barn. Djuren har också en avdramatiserande effekt då många barn bär på en rädsla för till exempel ormar, spindlar och kackerlackor.

På Naturskolan finns ormar, ödlor, skalbaggar, dödsallekackerlackor, syrsor, vandrande pinnar, fågelspindel mm. De klasser, lärare eller förskolepersonal som vill komma på studiebesök får göra det och de som vill påbörja en odling får ta med sig djur från Naturskolan. Naturskolan har också skrivit ett eget **handledningshäfte** (ht 2000) för lärare och förskolepersonal.

Ny skönhet i ormterrariet då den förra ormen dött av ålderdom efter ca 20 år. En majssnok som normalt bor i USA. En trevlig orm som eleverna kan klappa om de vill.

FASTIGHET OCH UTEMILJÖ

Husets **underhåll** sköts av fastighetsförvaltningen och övrig **skötsel och städning görs av Naturskolan**. Under sommarlovet, jullovet och sportlovet måste Naturskolans olika djur ges mat och vatten två gånger i veckan.

Huset hyrs vissa vardagkvällar och ett stort antal helger av Ösmo Scoutkår som har verksamhet i huset och i omgivningarna.

En av de tre stora ekstockar från Norvik som placerades vid Naturskolan. Den fem ton tunga ekstocken placerades vid Naturskolan största ek. Ekstockarna kommer att kunna bli hem åt olika insekter flera år framöver. Här kan barnen också räkna årsringar och få en sittplats under "Mamma Ek".

Nynäshamns Naturskola 2017-02-19

Mats Wejdmark och Robert Lättman-Masch

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Fax 08 520 38590	Tel/Mobil Mats 08 520 73709 Robert 08 520 73708	E-post mats.wejdmark@naturskolan.pp.se robert.lattman@naturskolan.pp.se
Hemsida www.nynashamnsnaturskola.se				

